D. FRANCISCI SALGADO DE SOMOZA,

IN REGALI CANCELLARIA VALLISOLETANA SENATORIS,

LABYRINTUS CREDITORUM CONCURRENTIUM AD LITEM,

per debitorem communem, inter illos cauſatam.

PARS QUARTA ET ULTIMA

Opus poſthumum ex ipſo Authoris intricatiſſimo Authographo, non ſine ingenti labore, & multâ induſtria erutum, lucique vindicatum.

Huic acceſſit Tractatus DE LIBERTATE BENEFICIORUM & Capellaniarum recuperanda, ab eodem Authore aliàs concinnatus.

Nunc primùm in lucem prodit, cum Indicibus neceſſariis.

LUGDUNI,

Sumptibus LAURENTII ANISSON.

M. DC. LXXII.

CUM PRIVILEGIO REGIS.

EXCELLENTISS. PRINCIPI
ET ILLUSTRISSIMO DOMINO,
D. GARCIÆ DE HARO ET SOTOMAYOR,
COMITI DE CASTRILLO, VICE-REGI

quondam Regni Neapolitani, nunc Caſtellæ Præſidi, & à Conſilio Status,

HOC OPUSCULUM

Dicat & conſecrat P. Lector M. Fr. ALVARUS SALGADO, Rector Collegij S. P. N. Auguſt. Aggrippinenſis.

Auſpiciis res cœpta bonis malè cedere neſcit. Alciatus.

P*RÆCLARI ingenij, Præclariſſimi, & illuſtriſſimi Domini D. Franciſci Salgado de Somoza patrui mei incliti, & naturæ vinculo alligati Fratris chariſſimi Patris mei Domini D. Garciæ Salgado aduocati Regij nuncupati defuncti, & functi officio Auditoris Generales totius Regni Gallaciæ in regia patria noſtra Ciuitate Corunnæ, veluti columnam regio utpote (de nube lumen) moderamini aptam, vtilitati publicæ patrocinium, & Eccleſiaſticæ libertati (ſi fas ſit dicere) refrigerium non tam poſthumum, quam poſthumatum opus tibi Domine non dicam commendamus, donamus, dico* (Illuſtriſſime & Excellentiſſime Princeps) *non poſthumum, opus dixi, ſed opus poſthumatum, namque viuus author expreſſum, & impreſſum reliquit ſine licentia pro tunc obtenta regia pro voluminis manuali, & controverſiali fine litiſque pendentiæ tractatione, creuit illico tunc populare erga authorem ſtudium, decorata tum affectio, tum virtualis ambitio inter doctas tam Prælatorum illuſtrium, quàm decoratorum Magiſtratuum claſſes tanti Doctoris Magiſtri majeſtuoſam doctrinam appetendi, & repetendi, vt pro regali nutu adipiſcendo ad vniuerſalem curſum, & concurſum, regium noſtrum authorem Doctorem, & Magiſtrum concitarint.*

§ 2 *Obiit*

LABYRINTHUS CREDITORUM CONCURRENTIUM AD LITEM, PER DEBITOREM Comunem inter illos cauſatam.

PARS QUARTA.

CAPUT I.

Creditores concurſus an egeant ceſſione ad agendum, excipiendum, & defendendum iura & bona debitoris communis.

Et de diſcrimine inter ceſſionem bonorum, & ceſſionem iuris & actionis.

§. 1. An creditores donatoris ius habeant ad deducendam portionem ex donatione ipſi competentem ne egeat? & an ea exceptione debitori eorum competente vti poſſint contra donatarium.

§. 2. An creditores poſſint intentare læſionem enormem vel enormiſſimam contra emptores bonorum debitoris? Et quid in pignore vendito à priore creditore vili pretio, vtrum poſterior læſionem intentare poſſit.

SUMMARIUM.

1 *Ceſſio bonorum, & Ceſſio iuris, vel actionis, differunt: & de vna ad aliam non fit illatio.*

2 *Ceſſio iuris transfert in ceſſionarium ius competens cedenti: ubi de ſignificatione verbi,* cedere.

3 *Ceſſio bonorum non eſt tranſlatiua & abdicatiua iuris; ſed conſignatiua, & deſtinatiua: agitur de vtriuſque differentia ibidem.*

4 *Pendente concurſu, debitor omnia iura retinet, dominium & poſſeſſionem, & mouet actiones cum interuentu creditorum.*

5 *Creditores ex ceſſione bonorum tra-*

INDEX

Fideliſſimus & copioſiſſimus Materiarum omnium quæ in hac Quarta Parte Labyrinthi Creditorum deciduntur.

Primus numerus Caput, ſecundus ſedem materiæ, tertius paginam indicant.

A

Actio: Agere.

ACTIONES movet debitor pendente concurſu cum interventu creditorum, cap.1.n.4. pag.3

Actiones movere ſeu experiri nemo poteſt ex iure alterius, iuxta Cancerium, cap.1.n.7. pag.4

Limitatur 1. ſi quis agat iure proprio à iure Tertij dependente, ibid.& num 38. pag.10

Limitatur 2. ſi creditor deducat ius ſuum, excipiendo, cap.1.n.8. pag.5

Exemplificatur in variis exceptionibus. num.9.10.& 11. ibid.

Sed vid. d.num.38.& 23.

Agendi ius an tranſeat in creditores ex perſona debitoris, pendente concurſu, cap.1. num.15. & plurib. ſeqq. pag.6

Ratio traditur ob quam creditores poſſunt movere Actiones, & opponere exceptiones tangentes debitorem decoctum & eius bona, cap.1.n.23.& 24. pag.7

Actio intentari dicitur ab eo qui ſolvit, non exceptio. c.1.n.29. pag.8

Actionem læſionis contra emptorem rei debitoris movere poſſunt creditores, cap.1.n.32. pag.9

Idem procedit in re data in ſolutum, num.33. ibid.

Agere poſſunt creditores ex pacto retrovenditionis appoſito in favorem debitoris decocti, c.1.n.34. ibid.

Quod intelligitur in ſubſidium, num.35. ibid.

Actiones perſonales moveri poſſunt à creditoribus contra debitores debitoris ſui, pendente concurſu, c.1. num.36. ibid.

Agendo, vel excipiendo, creditores comparere poſſunt ex perſona debitoris in iudicio, abſque ceſſione, ad conſervanda bona & iura debitoris decocti, c.1. n.38. 39. & 40. pag.10

Actionis ceſſio differt à ceſſione bonorum, & de una in aliam non fit illatio, cap.1.num.1. pag.3

Vid. *Ceſſio*.

Actio intentari poteſt ab uno ex perſona alterius, & interdum quis conſequitur ex perſona alterius quod ex ſua conſequi non poteſt, cap.1.num.40. pag.10

Actionibus debitori competentibus uti poſſunt creditores illius abſque ceſſione, cap.1.§.2.n.1. pag.5

Vide *Creditor*.

Actus.

Actus eſt nullus ab uno geſtus, quando ad illum exercendum datur pluribus mandatum ſimpliciter, cap.3. num.16. pag.45

Actus geſtus, non ſervata forma ſimultanei concurſus ad gerendum data, irritus eſt, c.3.n.30. pag.47

Vid. *Statutum*.

Vid. *Notarius*.

Actus nulliter celebratur ſi non fuerit ſervata forma à ſtatuto præſcripta, cap.3.n.36. pag.48

D. FRANCISCI SALGADO DE SOMOZA,

IN REGALI CANCELLARIA VALLISOLETANA SENATORIS,

TRACTATUS

DE LIBERTATE BENEFICIORUM, ET CAPELLANIARUM RECUPERANDA;

ET QUASIPOSSESSIONE PRÆSENTANDI ſubvertenda.

Opus non minus Prælatis Eccleſiaſticis, quàm utriuſque fori Judicibus perutile.

Cum Indicibus Articulorum & Rerum notatu digniorum.

LUGDUNI,
Sumptibus LAURENTII ANISSON.

M. DC. LXXII.
CUM PRIVILEGIO REGIS.

INDEX
Articulorum huius Tractatus.

ART. I. CONSVETVDO legitimè adquiſita in Tribunali Eccleſiaſtico exequendi ſententias in prouiſionibus Capellaniarum non obſtante appellatione; laudabilis eſt, & iuſta.

Et probata per actus poſitiuos vim legis habet.

Et vbique ſeruanda, tam in Tribunalibus ſuperioribus, quàm in Cancellariis, ſuper cauſis ad eas delatis per viam violentiæ. pag. 1.

II. Reſponſio ad obiectiones ex aduerſo inaniter oppoſitas huic conſtanti conſuetudini.

Ad conſuetudinis creationem non requiruntur actus poſitiui iudiciales in contradictorio iudicio, ex quibus formetur; ſed extraiudiciales ſufficiunt.

Decreta Regia violentiæ ſuper executione ſententiarum in prouiſione Capellaniarum, non ſunt capacia ad detrahendum, nec interrumpendum conſuetudinem perfecte formatam.

Decreta violentiæ emanata ſuper repoſitione executionum ſententiarum, quæ aliàs de iure *nulla* ſunt; non opponuntur conſuetudini exequendi *validas*, appellatione non obſtante.

Conſuetudo exequendi ſententias appellatione pendente, reſtringitur ad ſententias validas: non tamen extenditur ad nullas. Ex quo decreta violentiæ emanata ex hoc defectu, conformia ſunt conſuetudinis diſpoſitioni. p. 4. & ſeq.

III. Conſuetudo exequendi ſententias ſuper Capellaniis latas, quantumcumque conſtans ſit; non operatur in latis, contempto iure patronatus, ſeu quaſipoſſeſſione præſentandi, legitimè quæſita.

Super Capellaniis ab origine fundatis abſque iure patronatus, nec quaſipoſſeſſio præſentandi; nec præſcriptio cadere poteſt. p. 16.

IV. Quaſipoſſeſſio præſentandi ad beneficium dumtaxat attenditur inter ipſos compatronos, inter quos solùm actum fuit de pertinentia iuris præſentandi; ſed nunquam attenditur imò potius contemnitur ipſa quaſipoſſeſſio contra Ordinarium deducentem in iudicio libertatem beneficij, & impugnantem exiſtentiam iuris patronatus.

Tuncque iuſtè denegatur inſtitutio præſentato per exiſtentem in tali quaſi poſſeſſione. p. 23.

V. Quaſipoſſeſſio iuris præſentandi ad beneficium nunquam tranſit in ſucceſſorem, ſiue filium, ſiuè hæredem, niſi iſte poſtmodùm illam actualiter apprehendat per præſentationem admiſſam. p. 27.

VI. Quaſipoſſeſſio præſentandi ad beneficium adquiſita cum mala fide, & multo minus cum vera mala fide, ad nihilum ſuffragatur, etiam immemorialis. p. 29.

VII. Ordinarius repertus in vltimo ſtatu conferendi Capellaniam præfertur quibuſlibet, etiam habentibus quaſi poſſeſſionem quæſitam in antecedentibus vacationibus, ex quo iuſtè denegatur inſtitutio per eundem præſentato.

Verba inepta ſententiæ, quæ non conueniunt, nec iuſtificantur ex actis proceſſus; delentur ab ea. p. 31.

VIII. Inſtrumenta in iudicio præ-

ſenta

TRACTATUS DE LIBERTATE BENEFICIORUM, ET CAPELLANIARUM RECUPERANDA.

ET DE QUASI POSSESSIONE præſentandi ſubvertenda.

ARTICULUS I.

Conſuetudo legitimè adquiſita in Tribunali Eccleſiaſtico exequendi ſententias in proviſione Capellaniarum, non obſtante appellatione; laudabilis eſt, & juſta; & probata per actus poſitivos continuatos vim legis habet; & ubique ſervanda, tam in Tribunalibus ſuperioribus, quàm in Conſilio Regio, & Cancellariis, ſuper cauſis ad eas delatis per viam violentiæ.

SUMMARIUM.

1 *Vtilitas huius Tractatus commendatur profuturi tam in iudiciis Eccleſiaſticis, quàm in Cancellariis.*

2 *Eſt excluſivus quaſi poſſeſſionum iuris præſentandi, dum agitur de libertate Beneficij.*

3 *Subtiliter hauritur ex viſceribus materia iuris patronatus.*

4 *Hoc tractatu ceſſabit contagium præſentationum ad ius patronatus uſurpatum.*

5 *Brevis proponitur ſpecies litis, ex qua hauritur iſte Tractatus, & n. 6.*

7 *Appellatio à ſententia lata ſuper proviſione beneficij ſimplicis, eſt legitima quoad vtrumque effectum.*

8 *Limitatur, niſi conſuetudo Tribunalis Eccleſiaſtici eius executionē admittat, appellatione non obſtante.*

9 *Conſuetudini huis aſſiſtit præſumptio iuris.*

10 *De conſuetudine exequendi ſententias ſi conſtet Tribunali Regio, vim non fieri, declaratur.*

11 *Conſuetudo poteſt introducere, ut ſententia in caſu non priuilegiato poſſit mandari executioni, appellatione non obſtante.*

12 *Conſuetudo exequendi ſententiam eius Tribunalis, ad quod fertur, eſt attendenda.*

13 *Appellatio eſt de ordinatoriis iudicij, & attendenda conſuetudo inferioris à quo interponitur.*

14 *De conſuetudine ad ſtatutum valet argumentum, cum ad paria procedant.*

15 *Et quantum ad effectum non differt à conſuetudine.*

16 *Conſuetudo fortior eſt ſtatuto.*

17 *Conſtitutione Synodali poteſt tolli appellatio ſuſpenſiua in beneficiis ſimplicibus.*

18 *Conſuetudo Tribunalis Abbatialis exequendi ſententias latas ſuper Capellaniis, conſtans eſt, & exuberanter probata.*

19 *Et pluribus cauſis delatis per viam violentia*